

CARACREMADA

LA RUTA DEL PREPIRINEU CATALÀ

Text i fotografies de Pako Sánchez

La travessia del Colell al coll de Font Terrers (2a etapa ruta hivernal)

La ruta del Caracremada és un recorregut dissenyat per fer a peu, que discorre pels principals massissos del Prepirineu català, enllaçant muntanyes com Rasos de Peguera, Serra d'Ensija, Pedraforca, Serra del Verd, Serra del Port de Comte i Serra de Busa, i passant per pobles com Peguera (despoblat), Saldes, Gósol, Sant Llorenç de Morunys i Llinars d'Aigua d'Ora

Es tracta d'una ruta completament senyalitzada i que compta amb un mapa propi i, si els pronòstics es compleixen, aviat també disposarà del seu corresponent llibre-guia.

La idea de dissenyar la ruta va sortir d'una conversa amb el bon amic Pere Mas, que abans regentava el restaurant del Rasos de Peguera, on vaig treballar una temporada com a cuiner. En un moment en què cada vegada estan més de moda aquest tipus de travessies de diversos dies, era un xic estrany que les muntanyes de l'Alt Berguedà i l'Alt Solsonès, amb els seus magnífics i variats racons, no comptessin amb una ruta

pròpia. El potencial era a tocar, només calia fer un passeig pels prats de Rasos de Peguera, al voltant del restaurant, per idear la ruta en la seva totalitat: els lloms verds d'Ensija situats sobre la vertiginosa Roca d'en Ferrús, l'ocult Pedraforca icona de la comarca i, sens dubte, el cim més atractiu del Prepirineu, el panoràmic Cap de Verd, la planera, bonassa i blanquinosa Serra de Port de Comte i l'enigmàtic món de la Serra de Busa, amb les seves agulles de conglomerat perdudes entre les boirines de l'embassament de la Llosa del Cavall.

A l'estiu del 2009 em vaig posar de ple a treballar perquè la ruta prengués cos:

tractes amb la sempre feixuga i inoperant Administració Pública; disseny, senyalització i neteja de camins, coordinació amb els diferents punts de suport per dormir i menjar; primeres tasques de divulgació utilitzant, prioritàriament, les noves xarxes socials; penjar la informació bàsica en el web i començar a confeccionar el mapa i la futura guia escrita.

Per a mi, la ruta del Caracremada ha estat la ruta del Zen. Gràcies a ella, i sintetitzant la infinitat de cúmuls de circumstàncies que han configurat un canvi radical en la meua vida en molts aspectes, he après molt més del que m'esperava aprendre una vegada passades les

quaranta primaveres. La ruta m'ha ensenyat a passejar després de molts anys en els quals he caminat; a observar el meu voltant després de molts anys en que només mirava; a embriagar-me de perfums, després de molts anys en els quals només olorava; a sobrevolar els núvols, després de molts anys imaginant-me dalt d'aquestes grans masses de cotó. La ruta ens aporta multitud de paratges per sentir aquesta harmonia absoluta amb la natura, harmonia que és la quinta essència del Zen.

Les ruïnes del despoblat poble de Peguera ens permeten sentir el pes de la gravetat, que torna les pedres una a una al terra d'on un dia van ser esgarrapades.

Als prats del Portell, a l'extrem oest d'Ensiya, podem endevinar les invisibles petjades de les nimfes del bosc.

El Pedraforca ens transmet el magnetisme primitiu i primari que només es troba en les grans masses minerals isolades.

Dalt del Cap de Verd aprendrem a recórrer les grans distàncies, transportats per la vista aguditzada d'aquell que sap escrutar els detalls del paisatge amb els ulls del falcó.

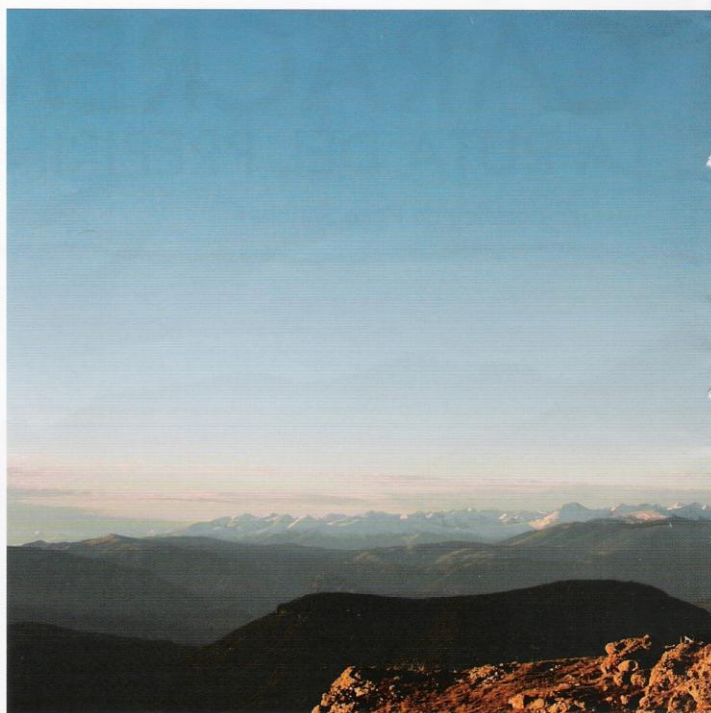
Als prats del Camp Major, durant la baixada vers a Coll de Port, sabrem trobar el moment per mandrejar, relaxar-nos i sentir créixer la gespa. Deixarem que el vent, sempre carregador d'energies, faci confondre els nostres cabells amb l'esbojarrada dansa de les flors.

Al refugi de l'Arp ens sorprendrem sempre de la posta de sol, per oblidar-nos tot seguit del fosc ocàs i pensar immediatament en el sagrat misticisme del Sol Naixent, que sempre ve per llevant i que serà una nova representació del misteri de la vida renovada.

A la serra del Port de Comte, durant el solstici d'hivern, pintarem de nou els records dels dies freds de l'any, sobre unes immensitats àrtiques alhora perfumades dels afables xiu-xius femenins de la mediterrània.

Busa, amb la seva incomparable font dalt de l'altiplà, ens congrega en un únic espai amb els cinc elements bàsics: metall, aigua, fusta, foc i terra.

La ruta està dissenyada i preparada per transportar-nos a un tipus d'excursionisme amable, de bon gurmet. Per això resulta bàsic i transcendental la bona acollida que de ben segur rebreu als indrets que serveixen de suport per iniciar o finalitzar l'etapa, dormir, menjar i descansar. La ruta combina excursionisme, cultura (passem per joies del romànic com

Arribada al refugi de l'Arp, amb les seves espèidides i inoblidables vistes

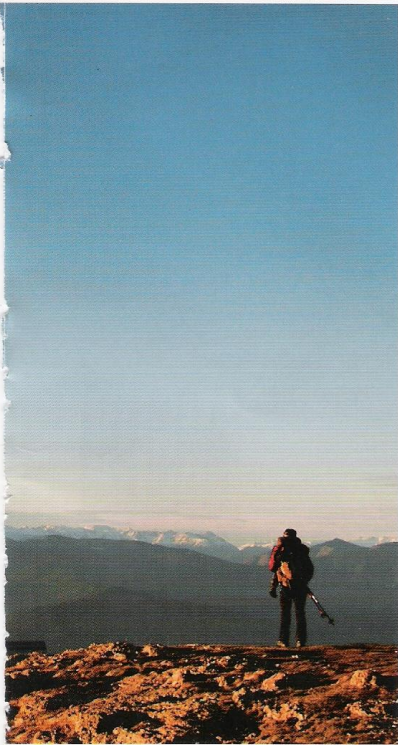
Sant Llorenç de Morunys i Sant Pere de Graudescales o podem seguir les petjades de Picasso a Gósol), història (com la presó de Busa) i bona gastronomia. A part hi ha altres al·licients annexes com poder gaudir d'un bon bany en piscines (fins i tot a l'hivern amb piscina coberta d'aigua calenta), caiac, sauna, massatges, etc. És doncs una ruta per gaudir d'uns dies en els quals es pot combinar esport, natura, descans, paisatges i sans exercicis d'harmonia amb l'entorn i d'introspecció. Com he dit abans, per

mi, la ruta del Caracremada ha estat una ruta de Zen.

Qui no tenia res a veure amb el Zen era en Caracremada, el personatge que ens ha inspirat a donar nom a la ruta. Tot al contrari, es tractava d'un home eternament torturat, un llop solitari lluitador i perseguit, que molt abans de morir crivellat a trets ja tenia ben clar quin seria el seu destí. El Caracremada, nom amb el qual es coneixia Ramon Vila, era un berguedà nat al poble de Peguera, i és

Les llargues nits gèlides de l'hivern, converteixen l'aigua en capritxoses escultures

un guerriller antifranquista fins a la seva mort el 1963. Sempre va demostrar un gran valor, atreviment i coneixement del medi geogràfic que li van permetre una llarga vida de clandestinitat i sabotatge al règim, fins que, en una emboscada a Castellnou de Bages, va caure mort per les bales de la Guàrdia Civil.

Des de l'organització oferim la possibilitat de gestionar les reserves per seguir la ruta, amb un preu més econòmic, que inclou tots els àpats i allotjaments, el mapa, una samarreta tècnica exclusiva de la ruta i un dossier informatiu, a més de poder optar als diferents serveis annexes, també a preus més avantatjosos: sauna, massatges, caiac ...

FITXA TÈCNICA DE LA RUTA

Primera etapa:

Rasos de Peguera – despoblat de Peguera – Serra d'Ensija – Gósol

Desnivell: + 597 m i - 1.152 m.

Opcional: pujada al Cap de la Gallina Pelada des de l'Estret per les Llosanques i cim de la Roca Blanca +/- 337 m.

Horari: 6 h i 25 min (1 h 20 min més si es vol coronar la serra d'Ensija).

Senyalització: taronges i blanques de la Creu de Cabrer fins a Peguera. Vermelles i blanques de Peguera a Gósol. Verdes i blanques de Gósol al molí de Gósol.

Síntesi de l'etapa: des de la Creu del Cabrer (Rasos de Peguera), baixem per la pista vers al nord, traspassem una mena de llom (cartell) i iniciem el descens vers al poble abandonat de Peguera. Des de Peguera seguim el GR vers a l'oest que passa per les runes del mas de Ferrús, puja per la canal Gran, sota els espectaculars estimballs de la

Roca d'en Ferrús, fins a coronar l'Estret, collada situada a 1.980 m d'alçada. Des d'aquí, opcionalment, podem pujar i baixar de la Gallina Pelada, que amb els seus 2.317 m és el cim més alt de la Serra d'Ensija. La pujada des del Portell es fa per les anomenades "Llosanques" que són unes menes d'arestes que ens porten a assolir primer el cim de la Roca Blanca i des d'aquí, vers l'est, per una aresta aèria i fàcil, conquerir el cim principal.

Tant si hem anat al cim com si no, caldrà reemprendre la marxa des de l'Estret fins a un altre coll anomenat el Portell. Aquest tram discorre per una ampla cornisa situada sota les parets de la Rua de l'Orenella. Des del Portell davallarem ja per bosc vers a l'oest tot seguint les marques de GR fins a arribar a la vall a les proximitats del petit poblat d'Espà. El camí, que va paral·lel a la carretera, discorre pel seu marge sud evitant l'asfalt i passant per un altre agregat anomenat Sorribes i pel Coll de Cap de Creu fins a l'entrada de Gósol. Girant vers a l'esquerra, direcció sud i seguint les indicacions arribarem al final de l'etapa: el Molí de Gósol, a 1.340 m d'alçada.

Segona etapa:

Molí de Gósol – serra del Verd – Coll de Port

Desnivell: + 658 m de pujada i - 369 m.

Horari: 6 h i 10 min.

Senyalització: verdes i blanques i grogues i verdes i blanques i vermelles a les pistes inicials. Grogues i blaves a la pujada pel torrent Fosc fins al cim del Cap del Verd. La davallada al cim presenta marques blaves en un principi, blaves/grogues al final de la tartera fins al Coll de Prat de Major i grogues des d'aquí fins al Coll de Port. La resta (Coll de Port – Refugi Arp) es fa per carretera asfaltada.

considerat com el darrer maqui català que va lluitar fins al final dels seus dies contra el franquisme.

Ramon Vila Capdevila (Peguera, Berguedà, 1908 - Castellnou de Bages, 1963) conegut també amb els sobrenoms de Caracremada, i Peus llargs va ser un anarcosindicalista de la CNT durant la Segona República Espanyola.

Va combatre amb la resistència francesa durant la Segona Guerra Mundial i va ser

El Cortal del Foguetó, 3r dia de la ruta hivernal

Síntesi de l'etapa: primer anem pel costat del riu per agafar un sistema de pistes i corriols que ens duu a la Borda del Tinent. Després d'un canvi consecutiu de pistes, primer cap a l'esquerra i després vers a la dreta, prenem el camí que ens porta vers al Torrent Fosc, una canal que farem servir per pujar directament al Coll de Belitres. Des del coll pugem l'ample cim situat a l'oest. El Cap del Verd, 2.283m, des del qual podem divisar la totalitat de massissos de la ruta.

Davallem vers a l'oest seguint les marques blaves i deixant de banda les marques grogues (bifurcació molt propera al cim). Tot seguint les taques blaves davallem per una empinada tartera amb pedra petita que ens ofereix una baixada final similar a la que trobàvem, anys enrere, a la tartera del Pedraforca, però amb una escala molt reduïda. Baixarem la tartera i agafarem el corriol que va vers a l'est, pel sud de l'aresta i passant per diferents colls: Coll Veís, Coll de Prat Major i l'aresta dels Ordiars. El final de trajecte es fa pel vessant sud, tot resseguint un sistema de camins i pistes que primer perden desnivell i després tornen a pujar. A les proximitats del Coll de Port la pista torna a donar pas a un senderó. El final d'etapa discorre per la carretera asfaltada que enllaça Coll de Port amb el refugi de l'Arp, a les proximitats de l'aparcament de Tuixent Lavansa. Val a dir que es pot fer nit a qualsevol dels dos refugis, però les postes de sol del segon be valen un esforç extra a final d'etapa, per gaudir de l'espectacle.

Tercera etapa:

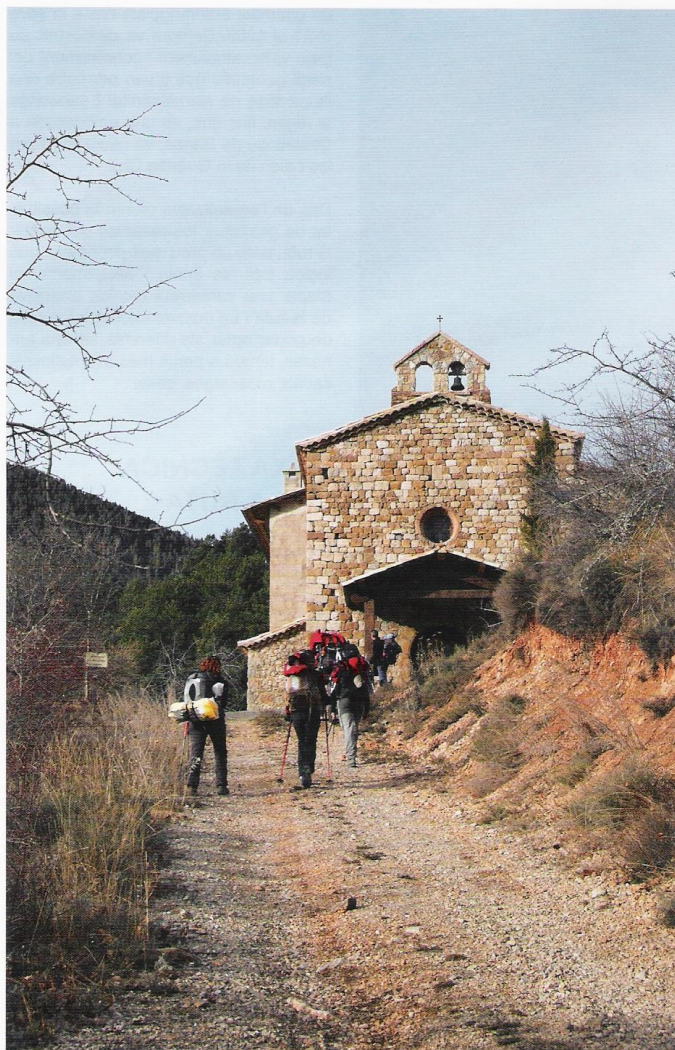
Refugi Arp – Port del Comte – Sant Llorenç de Morunys

Desnivell: + 623 m i - 1.438 m.

Horari: 6 h i 45 min.

Senyalització: a la pujada a la Tossa Pelada marques grogues/blaves, blaves i fites a la part alta. Des de la Tossa Pelada fins al primer pàrquing de les pistes d'esquí del Port del Comte, marques de color blau. Des d'aquest primer pàrquing fins a l'alberg de la Torre del Baró les taques són grogues, amb algunes de grogues/verdes a la part baixa.

Síntesi de l'etapa: des del refugi de l'Arp pugem directament per la rasa de les pistes d'esquí, taques grogues i blaves a les zones de bosc, que corresponen al circuit de raquetes que s'habilita a l'hivern pels responsables de les pistes d'esquí. Pugem de manera molt evident la Tossa Pelada i des d'aquí, per terreny molt poc accidentat i seguint les marques i balises, assolim el Pedró dels Quatre Batlles, punt culminant de la Serra del Port del Comte i el serrat de les Pedrusques. Des d'aquí, i amb tendèn-

Esglésiola de Santa Margarida (3r dia de la ruta hivernal)

cia vers al sud-oest, anem a buscar la pista que davalla vers al sud fins a abandonar-la per fer un llarg flanqueig vers la nostra esquerra fins al Portell del Llop (cal seguir sempre les taques blaves). Entrem ja a la zona de les pistes d'esquí alpí, per anar a parar al forat de la Bòfia i des d'aquí baixar fins a l'aparcament de l'estació per la Rasa de la Bòfia. Passem més tard per la zona de l'alberg del Mirador i seguint la urbanització fins al seu extrem sud iniciem el llarg descens per bosc vers a Sant Llorenç, travessant primer la carretera asfaltada que serveix d'accés a les pistes d'esquí i passant després pels masos de les Barraques, dels Hiverns, l'ermita de Santa Magdalena i la casa dels Traginers. Acabem l'etapa al càmping Morunys, on hi ha l'alberg de Torre del Baró.

Quarta etapa:

Sant Llorenç de Morunys – serra de Busa – Càmping Aigua d'Ora

Desnivell: + 879 m i - 879 m.

Horari: 6 h i 45 min.

Senyalització: GR (vermelles i blanques) des de l'alberg fins a Sant Llorenç de Morunys. Per la pujada a Trassera hi ha l'opció A (més complicada però a la vegada més atractiva), que té taques grogues; i l'opció B (més fàcil però menys atractiva), que té marques de color blau. Des de Trassera fins a Sant Pere de Graudescales, o sigui, tota la travessa de l'altiplà de Busa, cal resseguir les taques de color groc. De Sant Pere fins a final d'etapa tornem a orientar-nos gràcies a la senyalització de GR (vermelles i blanques).

Síntesi de l'etapa: des de l'alberg anem al poble de Sant Llorenç tot seguint el camí marcat amb senyals de GR i que va força paral·lel a la carretera. Des de Sant Llorenç anem a les proximitats del Pantà de la Llosa tot seguint les petites valls situades al sud de la població (Torrent de les Salines i Rasa de les Valls) i evitant així l'asfalt. Per creuar el pantà no ens queda més remei que anar pels túnels i el pont. A l'altre costat de les aigües se'ns presenten dues opcions: la més propera al pont que puja per una pista vers a l'est fins al Collet de Llengots i des d'aquí per un camí aeri i amb passos divertits però a la vegada un pel perillosos (tram pedregós inclinat amb estimball sota nostre, canal entre parets i passarel·la de troncs sobre el buit tot reemplaçant un tram de dos m de camí inexistent, fins a arribar a les runes de Trassera, (taques grogues). Si no volem anar per aquests trams exposats, tenim l'opció de seguir la canal de l'Om, situada una mica més al sud, passant prèviament per un tercer túnel de la carretera. Aquesta segona opció ens duu també a les ruïnes de Tresserra sense complicacions (taques blaves).

Des de Tresserra pugem pel bosc obac fins a la Creu de Capolat. Des d'aquí s'ha de fer una visita obligada a la Presó, situada més a ponent, i després tornar vers a l'est per travessar tot l'altiplà de Busa. Davallem a Sant Pere de Graudescales pel Grau de Ca l'Esguerrat i pel Torrent de la Baga. De Sant Pere i anant per pistes vers al nord seguint el GR i passant pel mirador dels Presidents, anirem a parar a la carretera que comunica Berga i Sant Llorenç, la qual haurem de travessar en perpendicular, i des d'aquí anirem fins al proper càmping d'Aigua d'Ora per pista asfaltada. En aquest indret finalitzem l'etapa.

Cinquena etapa:

Càmping Aigua d'Ora – Sant Martí de les Canals – Rasos de Peguera

Desnivell: + 995 m.

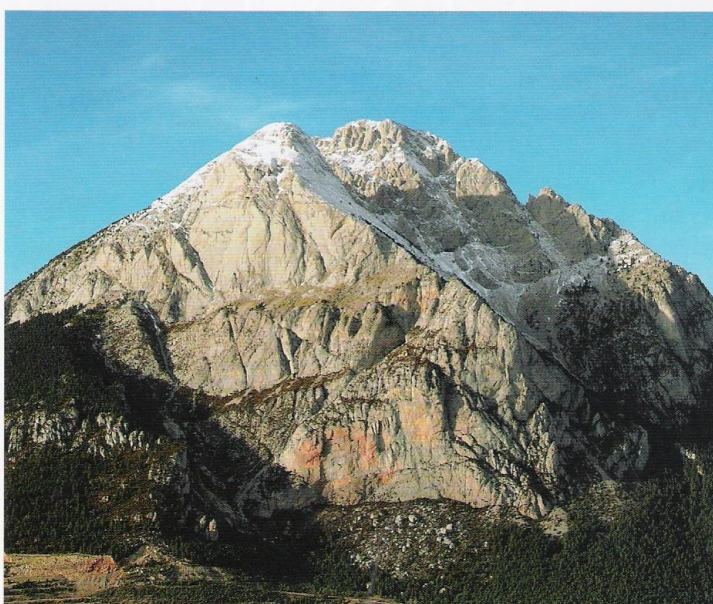
Horari: 4 h i 25 min.

Senyalització: GR fins a les proximitats del mas de Sorribes. Blaves fins a mitja pujada vers la Casa Grossa. Grogues des de meitat de trajecte de pujada a la Casa Grossa fins a la finalització de la travessia a Rasos.

Síntesi de l'etapa: comencem pujant vers al nord per la pista asfaltada fins a la font de Casanova, indret on abandonem les marques de GR, seguim vers la dreta fins a les proximitats del mas de Sorribes, indret on comença el camí de pujada pel costat oest del riu d'Aigua d'Ora, passant per darrere

del gran mas abandonat de la Casa Grossa. Davallem al riu i anem pel costat contrari, en un principi vers al sud, fins a superar l'anomenada "Costassa": pujada inclinada d'herba sobre la qual trobem les runes de l'església de Sant Martí de les Canals. Des d'aquí i per pistes encarem la pujada vers als Rasos tot seguint les marques grogues. Trobem un camió abandonat bastant amunt i després la pista es va transformant en corriol fins que va a parar a la caseta més baixa de les pistes abandonades dels Rasos. Caminant sota els remuntadors i cables rovellats, anem a parar al restaurant de la Creu, final de trajecte.

Per més informació consulteu el web: www.rutacaracremada.com o podeu enviar un correu a caracremada@live.com

El Pedraforca vist des dels boscos d'Ensija

Vora el refugi de l'Arp, poc abans d'una posta de sol bíblica